

EUROOPA SUUNISED LÜHIKESTE ÕPIVÄLJUNDIPÕHISTE KVALIFIKATSIOONIKIRJELDUSTE VÄLJATÖÖTAMISEKS JA KOOSTAMISEKS

Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja
Europassi projektirühm

Esmakordselt avaldatud inglise keeles:

EQF-Europass Project Group. (2024). *European guidelines for the development and writing of short, learning-outcomes-based descriptions of qualifications*. Publications Office of the European Union. Cedefop working paper series, 21. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/838553>

Euroopa Komisjoni toetusel on need suunised tõlgitud ja nüüd on need kättesaadavad kõigis ELi ametlikes keeltes ja ka teistes keeleversioonides. Tõlked vaadati läbi ja viimistleti riiklike ekspertide toetusel. Euroopa Komisjon vastutab ainuisikuliselt tõlgete õigsuse eest. Inglisekeelset versiooni käsitatakse viitedokumendina.

Palume käesolevale väljaandele viidata järgmiselt:

Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja Europassi projektirühm (2024), *Euroopa suunised lühikeste õpiväljundipõhiste kvalifikatsioonikirjelduste väljatöötamiseks ja koostamiseks*, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Cedefopi töödokumentide sari, nr 21. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/0670139>

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate Internetist.
Seda võib leida Europa serveri (<http://europa.eu>) kaudu.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2024

© Cedefop, 2024.

Kui ei ole märgitud teisiti, on käesoleva dokumendi taaskasutamine lubatud Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsentsi alusel (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). See tähendab, et taaskasutamine on lubatud, kui on viidatud allikale ja märgitud ära kõik tehtud muudatused.

PDF

ISSN 1831-2403

ISBN 978-92-896-3946-0

doi: 10.2801/0670139

TI-BA-24-003-ET-N

Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus (Cedefop) on Euroopa Liidu kutsehariduse ja -õppe, oskuste ja kvalifikatsioonide tugikeskus. Pakume kutsehariduse ja -õppe, oskuste ja kvalifikatsioonide kohta teavet, uuringuid, analüüse ja tööendeid ELi liikmesriikide poliitika kujundamiseks. Cedefop loodi algselt 1975. aastal nõukogu määrusega (EMÜ) nr 337/75. See õigusakt tunnistati 2019. aastal kehtetuks määrusega (EL) 2019/128, millega Cedefop asutati liidu asutusena, millel on uuendatud volitused.

Europe 123, Thessaloniki (Pylea), KREEKA
Postiaadress: Cedefop service post, 57001 Thermi, GREECE
Tel: +30 2310490111, faks: +30 2310490020
E-post: info@cedefop.europa.eu
www.cedefop.europa.eu

Jürgen Siebel, *tegevdirektor*
Mario Patuzzi, *juhatuse esimees*

Tänuavaldus

Käesolevad suunised on Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja Europassi kvalifikatsioonide õpiväljundite lühikirjelduste projektirühma töö tulemus.

Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja Europassi nõuanderühmad leppisid 2021. aasta juunis kokku projektirühma loomises, et töötada välja ja leppida kokku ühised juhtpõhimõtted, kuidas struktureerida õpiväljundite lühikirjeldusi kvalifikatsioonide avaldamiseks Europassi andmebaasides ja registrites. Rühm tegutses 2021. aasta detsembrist kuni 2023. aasta oktoobrini.

Projektirühma liikmeteks olid 12 riigi eksperdid ning haridust ja koolitust ning tööturgu esindavad sidusrühmade organisatsioonid. Suuniste vahepealse ja lõpliku kavandi koostamisel konsulteeriti nii Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku nõuanderühmaga kui ka Europassi nõuanderühmaga.

Tööd koordineerisid Euroopa Komisjon ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat kooskõlas 2017. aasta soovitusel Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku kohta ja 2018. aasta otsusega Europassi kohta. Cedefop, keda esindasid Zelda Azzarà ja Jens Bjørnåvold, pakkus tehnilist ja kontseptuaalset tuge ning tegutses suuniste koostamisel tihedas koostöös projektirühma liikmetega, kelle hulka kuulus ka Euroopa Koolitusfond.

Eriti tahame tänada projektirühma liikmeid, kes on andnud hindamatu panuse, korraldanud konsultatsioone, katsetanud suuniseid riikide ekspertide ja sidusrühmadega ning aidanud dokumenti täiustada.

Sisukord

TÄNUAVALDUS	1
SISUKORD	2
TABELID, JOONISED JA TEKSTIKASTID	4
SISSEJUHATUS	5
Lühikeste õpiväljundipõhiste kvalifikatsioonikirjelduste olulisus	5
Suuniste väljatöötamine ja eesmärk	6
Suuniste kasutajad ja kasutusala	7
Suuniste kohaldamisala	7
Õpiväljundite lühikirjelduste kasutamine	8
Suunistes orienteerumine	8
Täiendavad kaalutlused	9
ÕPIVÄLJUNDIPÕHISED LÜHIKIRJELDUSED: PÕHIELEMENDID	10
A. VORMIASPEKTID	11
A1. Pikkus	11
A2. Kirjelduse vorm	11
B. SISULISED ASPEKTID	12
B1. Kvalifikatsiooni üldeesmärgid ja suunitlus (seotud tekstina)	12
Suunavad küsimused	13
Soovitused	15
Täiendavad kaalutlused ja näpunäited	18
B2. Õpiväljundid loetelupunktidena	19
Suunavad küsimused	21
Soovitused	21
Täiendavad kaalutlused ja näpunäited	26
LÜHENDID	28
LISAD	29
I lisa. Lühikeste õpiväljundipõhiste kvalifikatsioonikirjelduste näited	29
II lisa. Tegevusverbid	32
III lisa. Täpsustavad sõnad (omadus- ja määrsõnad)	35

IV lisa. Euroopa kvalifikatsiooniraamistik: tasemekirjeldused ()	36
V lisa. Täiendavad allikad ja viited	39
LÜHIKOKKUVÕTE	41

Tabelid, joonised ja tekstikastid

Tabelid

Tabel 1.	Lühikirjelduse struktuur ja vorm (seotud tekst ja loetelupunktid).....	11
Tabel 2.	Kvalifikatsiooni üldeesmärk ja suunitlus.....	12
Tabel 3.	Õpiväljundid loetelupunktidenä.....	19
Tabel 4.	Õpiväljundeid kajastavate lausete (loetelupunktide) süntaks	22

Joonised

Joonis 1.	Õpiväljundipõhised lühikirjeldused: põhielemendid ...	10
-----------	---	----

Tekstikastid

Tekstikast 1.	Kvalifikatsiooni üldeesmäärke ja suunitlust tutvustava seotud teksti näited	12
Tekstikast 2.	Peamiste mõistete määratlused.....	19

Sissejuhatus

Lühikeste õpiväljundipõhiste kvalifikatsioonikirjelduste olulisus

Õpiväljundid kirjeldavad, mida õppija teab, millest ta aru saab ja mida ta on võimeline tegema pärast õppeprotsessi lõppu. Õpiväljunditel põhinevate ja ELi tasandil Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga (EQF) seotud riiklike kvalifikatsiooniraamistike väljatöötamine ja kasutamine on parandanud kvalifikatsioonide ⁽¹⁾ läbipaistvust ja võrreldavust kogu Euroopas.

Kuigi Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja riiklike kvalifikatsiooniraamistike tasemed pakuvad lihtsat võimalust saada kvalifikatsioonidest esmane arusaamine, on kvalifikatsiooniandmebaaside/-registrite väljatöötamine kvalifikatsioonide läbipaistvuse edendamisel väga oluline.

Õpiväljunditel põhineva käsitusviisi kasutamine on osutunud kasulikuks kvalifikatsioonide sarnasuste ja erinevuste tuvastamisel ning võimaldanud paremini mõista kvalifikatsioonide ulatust ja suunitlust ⁽²⁾. Hiljutised uuringud ja projektid näitavad siiski, et õpiväljundite kirjeldused võivad erineda, näiteks pikkuse, sõnastuse ja detailsuse poolest, ning see raskendab kvalifikatsioonide võrdlemist ⁽³⁾.

Riiklike kvalifikatsioonide täielikud kirjeldused töötatakse välja riiklike kriteeriumide ja prioriteetide kohaselt ning need võivad viidata arvukatele konkreetsetele õpiväljunditele. Lühikesed ja kokkuvõtlikud kirjeldused, mis tuginevad riiklikele täielikele kirjeldustele, kuid ei asenda neid, on mitmes mõttes

(1) Kvalifikatsioon: hindamis- ja valideerimisprotsessi ametlik tulemus, milleni jõutakse juhul, kui pädev asutus otsustab, et isik on saavutanud teatavatele standarditele vastavad õpiväljundid.

(2) Cedefop, *European qualifications framework. Initial vocational education and training: focus on qualifications at levels 3 and 4*, 2020;
Cedefop, *National qualifications frameworks developments in Europe 2019. Qualifications frameworks: transparency and added value for end users*, 2020;
Cedefop, *Comparing vocational education and training qualifications: towards methodologies for analysing and comparing learning outcomes*, 2022.

(3) Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku katseprojektid ja kvalifikatsioonide horisontaalse võrreldavuse projektirühm, 2016 ja 2018; Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja Europassi kvalifikatsioonide lühikirjelduste projektirühm, 2023;
Cedefop, *Comparing vocational education and training qualifications: towards methodologies for analysing and comparing learning outcomes*, 2022;
Cedefop, *Defining, writing and applying learning outcomes: a European handbook*, 2. väljaanne, 2022.

kasulikud, sest võivad pakkuda hõlpsat juurdepääsu ja lähtepunkti õppijatele või tööandjatele, kes otsivad teavet konkreetsete kvalifikatsioonide kohta. Neid on lihtsam tõlkida ja need võivad anda kiire ülevaate kvalifikatsiooni sisust ja olemusest.

Lühikirjelduste struktureerimine samade põhimõtete alusel on oluline, et suurendada läbipaistvust ja arusaamist ning hõlbustada võrdlemist; see võib toetada ka digiarenduste kasutuselevõttu kvalifikatsioonide sisu ja profiili käsitleva teabe kasutamiseks, ühendamiseks ja võrdlemiseks ⁽⁴⁾.

Kvalifikatsioonide juurdepääsetavuse, läbipaistvuse ja võrreldavuse parandamine võib suurendada töötajate ja õppijate liikuvust ning toetada elukestvat õpet ja karjäärijuhtimist, sidudes erinevaid kvalifikatsioone ja kogemusi.

Suuniste väljatöötamine ja eesmärk

Käesolevad suunised töötas välja ELi tasandi eksperdirühm ⁽⁵⁾. Selle tööd koordineeris Euroopa Komisjon, saades tehnilist ja kontseptuaalset tuge Cedefopilt. Lisaks konsulteeriti riikide ekspertide ja sidusrühmadega.

Rühm tegeles kokku 33 kvalifikatsiooniga (lühi- ja täiskirjeldus). Neist 22 kvalifikatsiooni analüüsi, et välja selgitada peamised põhimõtted, millele suunistes tugineda. Suuniste esialgne kavand esitati Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku nõuanderühma 60. koosolekul 2022. aasta novembris (teatis EQF AG 60-4) ja seejärel seda katsetati. Katsetamise ajal koguti riikide sidusrühmadelt tagasisidet suuniste teksti kohta ja koostati suuniste põhjal kvalifikatsioonide lühikirjeldusi, et lisada suuniste teksti näiteid. Protsessi käigus töötati välja 20 kirjeldust ja viidi läbi vastastikune hindamine. Selle eesmärk oli selgitada välja kohad, mida suuniste selguse suurendamiseks täiustada, ning kirjeldused, mida tuua eeskujuks (suuniste lõppu on lisatud kolm parimat näidet).

⁽⁴⁾ Azzara, Z. ja Garmash, A., „[From fragmented paper-based systems to digitally connected qualification systems accessible to citizens](#)“, Cedefop, ETF, UNESCO ja UNESCO Institute for Lifelong Learning, *Global Inventory of regional and national qualifications frameworks 2022. Volume 1: Thematic Chapters*, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022.

⁽⁵⁾ Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku nõuanderühm ja Europassi nõuanderühm leppisid kokku luua projektirühm, mis on volitatud välja töötama suunised õpiväljundite lühikirjelduste kohta Europassis avaldamiseks. Rühma kuulusid eksperdid 12 riigist (Austria, Belgia (flaamikeelne kogukond), Itaalia, Küpros, Madalmaad, Norra, Portugal, Prantsusmaa, Saksamaa, Sloveenia, Soome, Ungari), Euroopa Ülikoolide Liidust, Euroopa Käsitööstevõtjate ning Väikeste ja Keskmise Suurusega Ettevõtjate Keskliidust, Euroopa Töötajate Keskliidust ja Euroopa Koolitusfondist. Rühma tööd juhtis Euroopa Komisjon ning sellele pakkus tehnilist ja kontseptuaalset tuge Cedefop.

Eesmärk on edendada ühiseid põhimõtteid ja seega järjepidevat struktuuri ja lähenemisviisi kvalifikatsioonide õpiväljundite lühikeste ja kokkuvõtlike kirjelduste avaldamisel [Europassiga](#) seotud kvalifikatsiooniandmebaasides/-registrites.

Suuniste kasutajad ja kasutusala

Käesolevaid suuniseid saavad lühikirjelduste koostamisel kasutada ametiisikud, haridus- või koolitusteenuse pakkujad, kvalifikatsioonide eest vastutavad asutused ja/või eksperdid. Suunised on abiks kõigil tasemetel ja sektorites, nii avalikus kui ka erasektoris, kvalifikatsioonide määratlemisel ja kirjeldamisel.

Kuigi suunised on ette nähtud riiklike kvalifikatsiooniraamistike / Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku kvalifikatsioonide õpiväljundite lühikirjelduste koostamiseks, saab neid kasutada mis tahes kvalifikatsiooni, tunnistuse ja diplomi puhul ning ka kvalifikatsiooni osade või üksuste moodulite kirjeldamiseks. Neid saab kasutada kvalifikatsioonide kirjeldamiseks nii riiklike kvalifikatsiooniraamistike / Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku tasemetel kui ka nendega seostamata.

Suuniste kohaldamisala

Kvalifikatsioonide lühi- ja pikkade kirjelduste väljatöötamine on riigi ülesanne.

Käesolevad suunised toetavad kõikide kvalifikatsioonitüüpide ja -tasemete sisu, suunitlust ja keerukust arvestavate lühikeste ja kokkuvõtlike õpiväljundipõhiste kirjelduste väljatöötamist ja koostamist. Neis ei käsitleta kvalifikatsioonide täielikke kirjeldusi (nt kvalifikatsioonistandardites või riiklikes õppekavades).

Olemasolevad teabemudelid ⁽⁶⁾ sisaldavad andmevälju (nt kvalifikatsiooni nimetus, kvalifikatsiooni välja andnud asutus, valdkond), mis aitab parandada kvalifikatsioone käsitleva teabe jagamist ja täiustada kvalifikatsiooniandmebaase/-registreid ⁽⁷⁾. Olemasolevad mudelid annavad siiski ainult üldised juhised selle

⁽⁶⁾ „Teabemudel“ on mõiste, mida kasutatakse Euroopa õppemudeli kontekstis. See viitab allikatele, mida Euroopa õppemudeli koostamisel analüüsiti ja arvesse võeti. See hõlmab näiteks määratlusi ja standardeid, mis on võetud Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku käsitlevast soovitusel, Europassi käsitlevast soovitusel, diplomilisast või kutsetunnistuse lisast.

⁽⁷⁾ Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku käsitleva soovitusel IV lisas on esitatud kohustuslikud ja valikulised andmeväljad kõiki kvalifikatsioonitüüpe ja -tasemeid käsitleva teabe (nt kvalifikatsiooni nimetus, kvalifikatsiooni välja andnud asutus,

kohta, kuidas esitada õpiväljundeid käsitlev teave viisil, mis toetaks läbipaistvust ja võrreldavust. Käesolevad suunised tuginevad sellistele mudelitele ja püüavad neid integreerida, keskendudes konkreetsele „õpiväljundite“ väljale.

Õpiväljundite lühikirjelduste kasutamine

Lühikirjelduste väljatöötamine edendab Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil, näiteks Europassi ja Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku kaudu, eri sektorite ja riikide kvalifikatsioonide läbipaistvust ja võrreldavust. Need pakuvad ka võimalust parandada olemasolevate kvalifikatsioonide kohta teabe jagamise vahendite kvaliteeti ja haaret.

Riigi tasandil saab lühikirjeldusi kasutada teavitamiseks ja teabevahetuseks, eelkõige kvalifikatsiooniraamistike rakendamise toetamiseks ning kvalifikatsioonide andmebaasidesse ja -registritesse kuuluvate andmete esitamiseks.

Kvalifikatsioonide lühikirjeldused peaksid võimaldama riiklikel ja rahvusvahelistel kasutajatel ja sidusrühmadel (sh õppijad, tööandjad, nõustajad, lastevanemad, õpetajad, haridus- või koolitusteenuse osutajad, valideerimispraktikud) kiiresti aru saada õppe sisust, keerukusest ja suunitlusest. Kuigi kirjeldus peaks andma sidusat teavet õppe keerukuse kohta, ei ole selle peamine eesmärk esitada ammendavat põhjendust õppe paiknemisest teataval Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku / riikliku kvalifikatsiooniraamistiku tasemel.

Õpiväljundite lühikirjelduste kasutamine võib oleneda riigisisestest oludest ja tavadest, sealhulgas nende seosest kvalifikatsioonide üksikasjalike kirjelduste või õppekavadega. Mõnes riigis juba eristatakse õpiväljundite täielikke ja üksikasjalikke kirjeldusi, mida kasutatakse tasemete määramisel või tunnustamisel, ning lühikirjeldusi, mida kasutatakse kvalifikatsiooni põhiaspektide esitlemiseks.

Suunistes orienteerumine

Suunised on jagatud kaheks: A ja B osaks.

valdkond) digitaalseks avaldamiseks. III lisale tuginedes toetavad kvalifikatsiooniandmete register ja Euroopa õppemudel kvalifikatsioone käsitleva teabe avaldamist ja jagamist Europassis. Kuigi need olemasolevad mudelid rõhutavad õpiväljundeid käsitleva teabe tähtsust, annavad need ainult üldised juhised, kuidas esitada seda teavet viisil, mis toetaks läbipaistvust ja võrreldavust. Seega võib öelda, et käesolevad suunised tuginevad olemasolevatele kvalifikatsioone käsitleva teabe jagamise mudelitele, kuid ka laiendavad neid.

A osa keskendub kirjelduse vormilistele aspektidele (pikkus ja vorm). B osa keskendub kirjelduse sisulistele aspektidele ning annab juhiseid, mida kirjelduse väljatöötamisel arvesse võtta, ja lauseehituse soovitusi.

Lühikirjelduste koostamisel on oluline läheneda suunistes loetletud peamistele sisulistele aspektidele (ulatus, keerukus ja kontekst) paindlikult, mitte jäigalt või mehaaniliselt. Mõned aspektid on eristatavad kontseptuaalsel tasandil, aga tegelikkuses kattuvad.

Mõned esitatud soovitused võivad tunduda õpiväljundite valdkonna ekspertidele ja praktikutele iseenesestmõistetavad või lihtsad. Kuna suuniste eesmärk on toetada ka neid, kes on selle valdkonnaga vähem kursis, on lisatud ka üldisi nõuandeid ja viiteid lisaressurssidele (vt jagu „Täiendavad allikad ja viited“).

Et lugeja suunistest paremini aru saaks, sisaldavad need selgitusi, pilte, suunavaid küsimusi, soovitusi ning täiendavaid näpunäiteid ja tähelepanujuhtimisi. Peale kolme lisas I esitatud lühikirjelduse näite sisaldavad suunised konkreetsete soovitude ja näpunäidetega seotud näiteid. Esitatud on ka tegevusverbide ja täpsustavate sõnade loetelu.

Suunistes esitatud näited on võetud olemasolevatest kvalifikatsioonide lühikirjeldustest või suuniste näitlikustamiseks kohandatud või loodud .

Täiendavad kaalutlused

Käesolevate suuniste ja neile lisatud näidete (I lisa) väljatöötamisel ilmnes, et täiusliku lühikirjelduse koostamine on keeruline ülesanne. See on riigi kohustus ja eri riikidel võivad olla eri kriteeriumid, mida nad soovivad järgida, või aspektid, mida nad soovivad rõhutada. Suuniste väljatöötamist tuleks mõista osana käimasolevast riikidevahelisest koostööst, mille eesmärk on töötada välja ja kohaldada ühised suunised õpiväljundite kirjelduste kohta, et parandada kvalifikatsioonide läbipaistvust ja võrreldavust. Kogemuste, pideva koostöö ja suuniste kohaldamist käsitleva teabe vahetamise kaudu riikide ja sektorite vahel võivad suunised areneda ja neisse võidakse lisada täiendavaid näiteid.

Õpiväljundipõhiste kvalifikatsioonide lühikirjelduste koostamisel on tagasiside saamiseks soovitatav kaasata eksperte väljastpoolt organisatsiooni ja/või riiki.

Õpiväljundipõhised lühikirjeldused: põhielemendid

Lühikirjelduste väljatöötamisel ja koostamisel tuleks arvesse võtta järgmisi põhimõtteid.

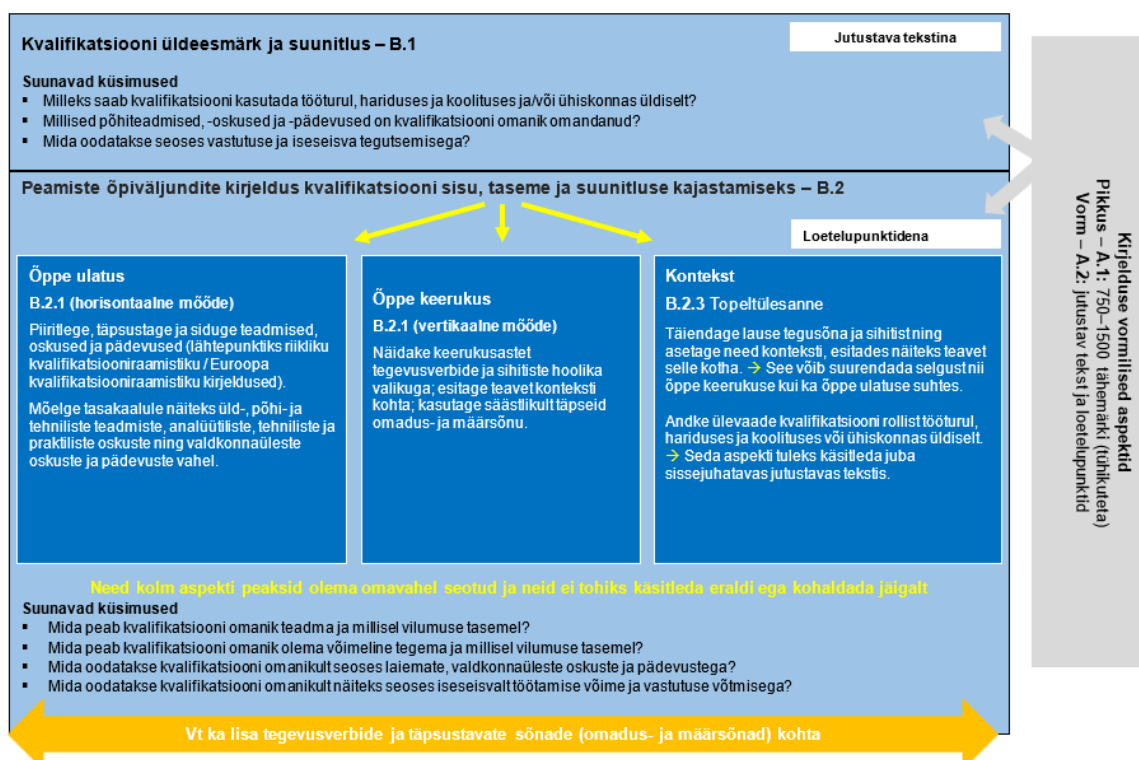
A. Vormilised aspektid

- (a) A.1 Kirjelduse pikkus (750–1 500 tähemärki tühikuteta)
- (b) A.2 Kirjelduse vorm (seotud tekst ja loetelupunktid)

B. Sisulised aspektid

- (a) B.1 Kvalifikatsiooni üldesmärgid ja suunitlus (seotud tekstina)
- (b) B.2 Peamised õpiväljundid (loetelupunktidenä), et kajastada kvalifikatsiooni suunitlust, sisu ja keerukust, sh:
 - (i) B.2.1 Läbitud õppe ulatus
 - (ii) B.2.2 Läbitud õppe keerukus
 - (iii) B.2.3 Teave konteksti kohta

Joonis 1. Õpiväljundipõhised lühikirjeldused: põhielemendid

Allikas: Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja Europassi kvalifikatsioonide õpiväljundite lühikirjelduste projektirühm.

A. Vormiaspektid

A1. Pikkus

Kirjeldus peaks jääma vahemikku 750 kuni 1500 tähemärki (tühikuteta).

See soovituslik pikkus on kvalifikatsiooni olemuse kirjeldamiseks piisav ja võimaldab lugejal kiiresti mõista selle olulisi omadusi. Soovituslik piir on seatud selleks, et kirjeldust saaks pidada lühikirjelduseks.

A2. Kirjelduse vorm

Kvalifikatsiooni kirjeldades tuleks seotud teksti kombineerida loetelupunktidega.

Seotud teksti tuleks kasutada kvalifikatsiooni üldeesmärgi ja suunitluse tutvustamiseks (B.1).

Loetelupunkte tuleks kasutada konkreetsete õpiväljundite esitamiseks (B.2).

Tabel 1. Lühikirjelduse struktuur ja vorm (seotud tekst ja loetelupunktid)

Kvalifikatsiooni üldeesmärgi ja suunitlust tutvustav seotud tekst	Kvalifikatsiooni omandanu.....
Õpiväljundeid kajastavad loetelupunktid	Kvalifikatsiooni omandanu: 1) teeb... 2) rakendab 3) ...

Allikas: Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja Europassi kvalifikatsioonide õpiväljundite lühikirjelduste projektirühm.

B. Sisulised aspektid

B1. Kvalifikatsiooni üldesmärgid ja suunitlus (seotud tekstina)

Kirjeldus peaks algama lühikese seotud tekstina vormistatud sissejuhatusega, milles on esitatud kvalifikatsiooni üldesmärk ja suunitlus, sealhulgas teave konteksti kohta ⁽⁸⁾.

See peaks võimaldama lugejal mõista kvalifikatsiooni olemust ning selle rolli ja positsiooni seoses tööturu, haridussüsteemi ja/või ühiskonnaga üldiselt.

Tabel 2. Kvalifikatsiooni üldesmärk ja suunitlus

Kvalifikatsiooni üldesmärgid ja suunitlust tutvustav seotud tekst	Kvalifikatsiooni omandanu.....
Õpiväljundeid kajastavad loetelupunktid	Kvalifikatsiooni omandanu: 1) teeb... 2) rakendab 3) ...

Allikas: Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja Europassi kvalifikatsioonide õpiväljundite lühikirjelduste projektirühm.

Tekstikast 1. Kvalifikatsiooni üldesmärgid ja suunitlust tutvustava seotud teksti näited

Näide A

Kvalifikatsiooni „Bürooassistent“ (EQF/NQF 4) omandanul on teadmised ja oskused, büroo-, haldus- ja organiseerimisülesannete täitmiseks eri sektorite ettevõtetes ja asutustes (nt avaliku sektori asutused, organisatsioonid, ühingud jne). Teadmised ja oskused on omandatud kolmeaastase dualse õppe käigus praktikaettevõttes ja kutsekoolis. Olenevalt ülesande rõhuasetusest töötab selle kvalifikatsiooni omandanu

⁽⁸⁾ Kvalifikatsiooni nimetus annab sageli olulist teavet kvalifikatsiooni päritolu ja suunitluse kohta, eriti kui see viitab tuntud kvalifikatsioonitüübile (esmakutseõpe, bakalaureuse- või magistriõpe kõrghariduses) ja/või konkreetsele ülesandele või kutsealale. See ei ole alati nii ja seetõttu on vaja konteksti täpset kirjeldust. Kontekstiga seotud teave on oluline nii kvalifikatsiooni üldesmärgi ja suunitluse kirjeldamisel (B1) kui ka õpiväljundite esitamisel loetelupunktidena (B2).

tugiteenuste osakonnas, raamatupidamis- või personaliosakonnas või valdkondades nagu ost, müük või ladustamine.

Näide B

Kvalifikatsiooni „Reoveekäitluse keskkonnatehnoloogi esmakutseõpe“ (EQF/NQF 4) omandanu saab töötada äravoolusüsteemide ja sademeveekäitluse ning reovee- ja reoveesette käitluse valdkonnas. Ta töötab asula- ja tööstusreoveepuhastite ning kanalisatsiooniettevõtete juures. Ta tagab asula- ja tööstusreoveepuhastite kestliku ja energiatõhusa toimimise. Ta on kvalifitseeritud juhtima väikesi reoveepuhasteid.

Näide C

Kvalifikatsiooni „Juuksuri ja iluteenindaja kutsekvalifikatsioon“ (EQF/NQF 4) omandanu saab teenindada kliente ilu- ja juuksehoolduse valdkonnas ning müüa ettevõtte tooteid ja teenuseid. Tal on põhjalikud teadmised toodetest ning tervise- ja ohutusnõuetest. Tal on üldised baasoskused iluteeninduses ning ta võib spetsialiseeruda juuksehoolduse ja iluteeninduse alasele nõustamisele, nahahooldusele, naiste- või meestejuuksuriks.

Näide D

Kvalifikatsiooni „Akrediteeritud raamatupidaja“ (EQF/NQF 5) omandanu saab dokumenteerida ja kontrollida väliste organisatsioonide finantsandmeid. Ta oskab nõustada kliente raamatupidamise õiguslike nõuete täitmisel ja anda kliendile vajalikku teavet äriotsuste tegemisel. Kvalifikatsiooni omandanul on ametlik akrediteering tegutsemaks raamatupidaja kutsealal füüsilisest isikust ettevõtjana. Belgias (Flandrias) võivad sellel kutsealal tegutseda ainult akrediteeritud raamatupidajad.

Näide E

Kvalifikatsiooni „Kirurgiaassistent“ (EQF/NQF 6) omandanu täidab olulist rolli kirurgilises ravis, kus tuleb ette palju spetsiifilisi, kirurgilisi ja riskantseid toiminguid ning keerukas tehnoloogia areneb kiiresti. Ta võib kuuluda multidistsiplinaarsesse meeskonda, mille moodustavad kirurgid, anestezioloogid, anesteesiaassistentid ja operatsiooniasistentid. Ta oskab assisteerida raviarsti tema tegevuses ning koordineerib ja suunab patsiendi raviprotsessi operatsioonieelsel ajal. Lisaks võib ta teha koostööd kirurgiaosakonna tugiteenistustega, nt keskse steriliseerimisosakonna, õenduosakondade, radioloogiaosakonna ja laboritega. Kvalifikatsiooni omandatakse osana esmaõppest, mille jooksul õppija töötab akrediteeritud tervishoiuasutuses.

Allikas: Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja Europassi kvalifikatsioonide õpiväljundite lühikirjelduste projektirühm.

Suunavad küsimused

Allolevate küsimuste eesmärk on aidata analüüsida, mis aspekte kvalifikatsiooni üldeesmärke ja suunitlust kirjeldavaid seotud tekste koostades esile tuua (B1). Kõigile küsimustele ei ole vaja otse või mehaaniliselt vastata.

- (a) Milleks saab seda kvalifikatsiooni kasutada tööturul, hariduses ja koolituses ja/või ühiskonnas üldisemalt? Mida saab kvalifikatsiooni omandanu selle kvalifikatsiooniga teha?

- (i) Kas kvalifikatsioon valmistab ette konkreetsete ülesannete täitmiseks, ametikohaks ja/või elukutseks?
- (ii) Kas kvalifikatsioon annab konkreetse õiguse, näiteks kutsetegevuse litsentsi? Kas see võimaldab juurdepääsu reguleeritud kutsealale? Kas kvalifikatsioon annab õiguse alustada konkreetset majandustegevust või ettevõtlust?
- (iii) Kui kvalifikatsioon ei ole otseselt seotud konkreetsete ülesannete, ameti või kutsealaga, siis mis on selle eesmärk seoses:
 - tööhõivega;
 - esmase hariduse ja väljaõppega;
 - täiendusõppega;
 - isiklik arenguga?
- (iv) Kas kvalifikatsioon annab juurdepääsu teatud edasistele õpingutele? Kas on oluline mainida võimalikke edasiõppimise võimalusi?
- (v) Kas kvalifikatsiooni omandamiseks on spetsiifilisi nõudeid, mida tasub selle rolli ja positsiooni selgitamiseks ära märkida?
- (b) Millised põhiteadmised, -oskused ja/või -pädevused ⁽⁹⁾ on selle kvalifikatsiooni omandanul?
- (c) Mida oodatakse kvalifikatsiooni omandanult näiteks seoses iseseisvalt töötamise võimega?

⁽⁹⁾ Aruteludes Euroopa kvalifikatsiooniraamistike üle on mõiste „pädevus“ tekitanud selle erinevate tõlgenduste tõttu vaidlusi. Kui „oskuste“ ja „teadmiste“ piiritlemisel saavutati Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku väljatöötamise varajases etapis suhteliselt kiiresti üksmeel, siis kolmanda valdkonna määratlemine osutus keerulisemaks. Algselt nimetati Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku kolmandat valdkonda „pädevuseks“, kuid selle ulatus piirdus mõistega „vastutus ja iseseisev tegutsemine“. Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 2017. aasta läbivaatamisel muudeti kolmanda valdkonna nimetust, nii et see on nüüd üksnes „vastutus ja iseseisev tegutsemine“, tegemata tasemekirjeldustesse olulisi muudatusi. Riiklike kvalifikatsiooniraamistike tasemekirjelduste analüüs seoses Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku kolmanda valdkonnaga (endise nimega „pädevus“ ning nüüd „vastutus ja iseseisev tegutsemine“) näitab, et kuigi kõigis riiklikes tasemekirjeldustes on vastutust ja iseseisvat tegutsemist käsitlevad elemendid vastavalt Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku soovitudele, on mõnes riigis kirjeldusi laiendatud, et hõlmata laiemaid mõõtmekirjeldusi, nagu „kriitiline mõtlemine“, „loovus“, „ettevõtlikkus“, „õpioskus“, „koostöö“ jne. Kuigi käesolevates suunistes viidatakse sõnaselgelt Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku tasemekirjeldustele kui peamisele lähtepunktile, kasutatakse suunistes mõistet „pädevus“, et hõlmata riiklike tavasid võimalikult suures ulatuses ja mitte jätta välja aspekte, mida peetakse riikides oluliseks, rõhutades samal ajal, et õpiväljundite kirjeldamisel on oluline käsitleda vastutust ja iseseisvat tegutsemist. Lisateavet Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja riiklike kvalifikatsiooniraamistike tasemekirjelduste kohta saab väljaandest [Cedefop, Analysis and overview of NQF level descriptors in European countries](#), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2018.

- (d) Mida oodatakse kvalifikatsiooni omandanult näiteks seoses protsesside eest vastutuse võtmise ja teiste juhtimisega?

Soovitused

- (a) Seotud tekst võiks olla lühike ja kokkuvõtlik, soovitavalt umbes neljandik kogu kirjeldusest.
- (b) -
- (c) Kasutage mõistet „kvalifikatsiooni ... omandanu“ või kvalifikatsiooniga omandatavat ametinimetust ja vajaduse korral asesõna „tema“.
- (d) Märkige Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku / riikliku kvalifikatsiooniraamistiku tase (kui see on asjakohane), kasutades sulge.
Näide: „Kvalifikatsiooni „Bürooassistent“ (EQF/NQF 4) omandanu saab...“.
- (e) Veenduge, et seotud tekst ja juhatab asjakohaselt sisse loetelupunktides esitatud õpiväljundid ning teksti ja loetelupunktide sidusus on tagatud.
Vältige seotud teksti ja loetelupunktide vahelisi vasturääkivusi. Nt seotud tekstis rõhutatakse rohket iseseisvat tegutsemist, kuid õpiväljundite loetelus viidatakse ainult koostööle teistega.
- (f) Olenevalt kvalifikatsiooni suuntlusest lisage teavet seoses kvalifikatsiooni asendi ja rolliga tööturul, haridussüsteemis ja/või ühiskonnas üldiselt.
Kontekstiinfot sisaldavad näited seotud tekstis, et näidata kvalifikatsiooni rolli tööturul:
- (i) „Kvalifikatsiooni „Ärikorraldus“ (EQF/NQF 5) omandanu saab töötada äri- ja juhtimisvaldkonnas ning on kvalifitseeritud tegelema iseseisvalt ettevõtlusega“;
 - (ii) „Kvalifikatsiooni „Müügiedendus- ja vastuvõtuteenuste osutaja“ (EQF/NQF 3) omandanu saab töötada majutusasutuses, reisibüroos ja turismitugiteenuste alal“;
 - (iii) „„Tisleri“ (EQF/NQF 4) kvalifikatsiooni omandanu oskab ehitada, paigaldada, hooldada ja taastada eri tüüpi hoonete puitkonstruktsioone. Ta oskab kavandada ja teostada käsitsi ja mehaanilisi töid sise- ja välisseinte, lagede, katuste ja põrandate puitkonstruktsioonidel“;
 - (iv) „Selle kvalifikatsiooni omandanu on akrediteeritud tegutsema raamatupidaja kutsealal füüsilisest isikust ettevõtjana“;
 - (v) „Kvalifikatsioon on riigis kliinilise psühholoogi kutsealal tegutsemise eelduseks“;
 - (vi) „Kvalifikatsioon annab võimaluse omandada formaalharidus ja/või kutsepädevused, et (taas)asuda tööle või tööturul edasi liikuda“.

Näited sellise konteksti käsitleva teabe kohta, mis lisatakse seotud teksti, et näidata kvalifikatsiooni asendit haridussüsteemides või ühiskonnas üldiselt:

- (i) „Kvalifikatsioon annab tugeva aluse biotehnoloogiauuringuteks ja selle omandanu saab jätkata õpinguid kitsama spetsialiseerumisega valdkondades, nagu geenitehnoloogia ja ravimiuuringud“;
- (ii) „Kvalifikatsioon on ette nähtud keerukama ja kitsamalt spetsialiseerunud õppe alustamiseks elektripaigaldiste või elektrivõrkude valdkonnas“;
- (iii) „See on koolipõhine kutsehariduse esmaõpe. Soovi korral on võimalik omandada ka kõrgkooli astumiseks vajalik kvalifikatsioon“;
- (iv) „Kvalifikatsioon annab juurdepääsu akadeemilistele õpingutele“;
- (v) „Kvalifikatsioon annab üldteadmised ja -pädevused töötamiseks mitmesugustes ettevõtlusega seotud rollides. See pakub võimalusi isiklikuks arenguks ja avab uksi täiendusõppeks kitsama spetsialiseerumisega ärijuhtimise või ettevõtluse valdkondades“;
- (vi) „Kvalifikatsioon „Esmaabi tõend“ annab isikutele teadmised ja oskused, et osutada viivitamatut abi meditsiinilistes hädaolukordades, suurendades nii nende endi kui ka neid ümbritsevate inimeste ohutust ühiskonnas“.

Pange tähele, et sama kirjeldus võib rõhutada kvalifikatsiooni asendit ühe või kõigi aspektide (tööturg, haridus- ja koolitussüsteem, ühiskond üldiselt jne) suhtes.

- (g) Valige ja koondage põhiteadmised, -oskused ja -pädevused, mis on kvalifikatsiooniga omandatud. Võib olla kasulik kaaluda, kas fookus on rohkem teoreetilistel, faktipõhistel teadmistel või praktilistel, analüütilistel või ülekantavatel oskustel ⁽¹⁰⁾:
 - (i) vältige üldiseid avaldusi, nt „Tal on kutsealased võtmeoskused ja -pädevused ning *head üldteadmised* oma valdkonnas“;

⁽¹⁰⁾ Mõisted „teadmised“ ja „oskused“ võivad olla riigiti erinevalt eristatud. ELi tasandil on Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku tasemekirjelduste põhielemendid 1) teadmised, mida kirjeldatakse kui faktilisi ja/või teoreetilisi, 2) oskused, mida kirjeldatakse kui kognitiivseid ja praktilisi, ning 3) vastutus ja iseseisev tegutsemine. Enne läbivaatamist nimetati kolmandat elementi „pädevuseks“, kuid seda kirjeldati vastutuse ja iseseisva tegutsemise kaudu. Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku käsitleva soovitusel läbivaatamisel muudeti kolmanda õppevaldkonna „pädevus“ nimetust, nii et see on nüüd „vastutus ja iseseisev tegutsemine“. Allikas: 2017. aasta soovitus Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku kohta.

- (ii) vältige üldiste omadussõnade kasutamist, nt „Ta pakub *head* klienditeenindust“. Vt III lisa;
- (iii) näited lausetest sissejuhatuses, mis võivad illustreerida konkreetsete ja tehniliste oskuste omandamist teatud sektori või ametikoha jaoks, samuti üldisemate oskuste ja teadmiste omandamist, mida saab rakendada tööturu eri valdkondades ja ühiskonnas üldiselt või mis valmistavad ette edasiõppimiseks:
 - „Kvalifikatsiooni omandanu oskab ohutult teha paigaldus- ja remonditöid ning tellida neid töid kinnisvaraobjektidel ja tööstuses. Ta tagab, et lõpptulemus on ohutu ja vastab tööle kehtestatud nõuetele“;
 - „Tal on mitmesugused üldteadmised, sealhulgas arvutus- ja kirjaoskus, ning kodanikupädevused, et osaleda aktiivselt kogukonnas“;
 - „Kvalifikatsiooni omandanu suudab tagada IT-süsteemide tõrgeteta toimimise. Ta oskab neid arendada, kohandada ja/või hooldada ning pakkuda kasutajatuge“;
 - „Ta oskab ehitada, paigaldada, ümber ehitada, hooldada ja taastada eri tüüpi hoonete puitkonstruktsioone“;
 - „Kvalifikatsiooni omandanu oskab olemasolevaid teadusuuringuid põhjalikult analüüsida ja sõnastada uurimisküsimusi elurikkuse alaste teadusuuringute edendamiseks“.
- (h) Märkige vastutuse ja iseseisva tegutsemise üldine tase. Selleks võib kasutada ka täpsustavaid sõnu (omadus- ja määrsõnad) ja/või hoolikalt valitud verbe ja sihitisi. Näited:
 - (i) „Kvalifikatsiooni „Müügiedendus- ja vastuvõtuteenuste osutaja“ (EQF/NQF 3) omandanu saab töötada majutusasutustes, reisibüroodes ja turismitugiteenuste alal. Tema tegevus vastuvõtuteenuste osutamisel on piiratud vastutuse ja iseseisvusega ning ta järgib oma konkreetsetes tegevustes ettenähtud protseduure“;
 - (ii) „Kvalifikatsiooni omandanu võib piiratud keerukusega ehitustööde raames koordineerida, juhtida ja kohandada ehitusobjekti töötajate tegevust“;
 - (iii) „Kvalifikatsiooni omandanu on pädev haldama väikesi reoveepuhasteid“;
 - (iv) „Temalt eeldatakse töötamist multidistsiplinaarsetes meeskondades ja vastutuse võtmist protsesside eest, mis toimuvad üldiselt

prognoositavates ja stabiilsetes tingimustes, kuid võivad nõuda muutustega kohanemist.“

- (i) Pidage meeles, et kirjelduse lugeja ei pruugi olla kursis riigi kontekstiga. Pange tähele, kas kasutate riigispetsiifilist terminoloogiat, ja juhul, kui see ei ole üldarusaadav, täiendage seda selgitusega:
 - (i) vältige: „Pärast kutsealase *matura*-eksami sooritamist võivad õpilased asuda õppima *matura*-/kutseõppe kursusel ja sooritada ühe üldistest *matura*-eksamitest, et kandideerida kõrghariduse ja kõrgema erihariduse õppekavadele“;
 - (ii) kasutage: „Kvalifikatsioon annab juurdepääsu kõrgema taseme kutsehariduse ja erialase hariduse õppekavadele ning üldistele küpsuseksamitele, mis on vajalikud kõrghariduses õppima asumiseks“;
 - (iii) vältige: „Elektrotehnika ja automaatika kutsekvalifikatsiooni struktuur on kavandatud nii, et elektrikuharidus vastab elektriohutust käsitlevates õigusaktides osutatud elektrialasele kvalifikatsioonile 2 ja automaatikuharidus elektrialasele kvalifikatsioonile 3“. Tehke järgmist: teavitage, et kvalifikatsioon annab juurdepääsu järgmisele õppetasele (elektrialased kvalifikatsioonid 2 ja 3), ja/või rõhutage elektrikuid käsitlevate õigusnormide järgimist.

Täiendavad kaalutlused ja näpunäited

- (a) Kui see aitab kvalifikatsiooni eesmärki ja suunitlust paremini mõista, esitage teavet sisseastumistingimuste ning täiendavate nõuete, õiguste (nt juurdepääs reguleeritud kvalifikatsioonidele) ja/või kvalifikatsiooni omandamise viiside kohta. Näited:
 - (i) „Kvalifikatsiooni „Elektrotehnik“ (EQF/NQF 4) omandanu võib paigaldada, ühendada ja tööle panna kodutarbijate [...]. Teatavate ülesannete täitmiseks ja/või teatavates olukordades on vajalikud või soovitatavad lisatunnistused“;
 - (ii) „Kvalifikatsiooni saab omandada esmaõppe raames, kui õppija töötab kursuse ajal akrediteeritud tervishoiuasutuses“;
 - (iii) „Kvalifikatsiooni saab omandada kolmeaastase praktikaettevõttes ja kutsekoolis toimuva kutseõppe vormis“.
- (b) Kui see on vajalik ja asjakohane, täpsustage, kas kvalifikatsiooni omandanu võib olla põhiõppe raames või valikkursuste/moodulite abil kitsamalt spetsialiseerunud. Näide:
 - (i) „Kvalifikatsiooni omanikul võivad olenevalt valitud pädevusvaldkonnast olla kitsama spetsialiseerumisega oskused

juuste- ja iluhoolduse alase nõustamise, nahahoolduse, juukselõikuse või habemeajamise valdkonnas. Pädevust saab kõikides valdkondades valikkursustega veelgi laiendada“.

B2. Õpiväljundid loetelupunktidenä

Pärast sissejuhatavaid lauseid kvalifikatsiooni üldesmärgide ja suunitluse kohta peaks kirjeldus jätkuma loetelupunktidenä esitatud peamiste õpiväljunditega.

Tabel 3. Õpiväljundid loetelupunktidenä

Kvalifikatsiooni üldesmärged ja suunitlust tutvustav jutustav tekst	Kvalifikatsiooni omanik.....
Õpiväljundeid kajastavad loetelupunktid	Ta on võimeline: 1) 2) 3) ...

Allikas: Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja Europassi kvalifikatsioonide õpiväljundite lühikirjelduste projektirühm.

Loetelupunktidenä esitatavad peamised õpiväljundid peaksid käsitlema kolme põhiaspekti:

B.2.1. Läbitud õppe ulatus

B.2.2. Läbitud õppe keerukus

B.2.3. Kontekst

Ulatust, keerukust ja konteksti käsitletakse suunistes eraldi, et rõhutada nende olulisust, kuid lühikirjelduste koostamisel ei tohiks neid käsitleda eraldiseisvalt ega jäigalt eristada. Need võivad kattuda ning kirjeldustes peaksid need üksteist täiendama ja toetama.

Lisaks loetelus käsitletavate sisuaspektide määratlemisele on juhistes esitatud soovituslik lauseehitus, kuidas õpiväljundeid väljendavad punktid sõnastada (vt tabel 3).

Tekstikast 2. Peamiste mõistete määratlused

Õppe ulatuse määratlemine tähendab kvalifikatsiooniga omandatud õppe, st saavutatud õpiväljundite piiride äranäitamist. Selgitada tuleb omandatud teadmiste tüüpi ning kirjeldada kvalifikatsiooni omandanu oskusi ja pädevusi. Õppe ulatuse määratlemisel on lähtepunktiks Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku / riiklike

kvalifikatsiooniraamistike tasemekirjeldustes esitatud õppevaldkonnad (nn kvalifikatsiooniraamistike horisontaalne mõõde) ⁽¹¹⁾. Vt ka IV lisa.

Näide: kvalifikatsiooni omandanu oskab võrrelda ja hinnata ELi riikide hariduspoliitilisi algatusi, et teha tõenduspõhiseid otsuseid.

Näide: kvalifikatsiooni omandanu oskab valida ja rakendada kõige uuenduslikumaid restaureerimistehnikaid, et säilitada ja kaitsta ajaloolisi konstruktsioone.

Näide: kvalifikatsiooni omandanu oskab paigaldada ja parandada erinevate elamute ja tööstushoonete puitkonstruktsioone.

Märkus: hoolikalt valitud tegusõnad („võrrelda ja hinnata“, „valida ja rakendada“, „paigaldada ja parandada“), sihitised („ELi riikide hariduspoliitilisi algatusi“, „uuenduslikumaid restaureerimistehnikaid“, „puitkonstruktsioone“) ja konteksti lisav teave („et teha tõenduspõhiseid otsuseid“, „et säilitada ja kaitsta ajaloolisi konstruktsioone“, „erinevate elamute ja tööstushoonete“), aitavad esile tuua kvalifikatsiooni omaniku teadmised, oskused ja pädevused, st õppe ulatuse (teadmised hariduspoliitilistest algatustest, riikidevahelise võrdlemise ja poliitika hindamise või ajalooliste konstruktsioonide restaureerimise tehnikad, paigaldamise ja parandamisega seotud praktilised oskused jne).

Õppe keerukus hõlmab läbitud õppe keerukuse ja nüansirikkuse määratlemist. Sama õppevaldkonna (nt teoreetilised teadmised või praktilised oskused) raames võib saavutada eri tasemega eksperditeadmisi ja vilumust. Õppe keerukuse määratlemisel on lähtepunktiks Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku / riikliku kvalifikatsiooniraamistiku tasemekirjeldused iga taseme jaoks (nn kvalifikatsiooniraamistike vertikaalne mõõde) ⁽¹²⁾.

Näide: kvalifikatsiooni omandanu oskab iseseisvalt valida ja rakendada kõige sobivamaid uurimismeetodeid empiiriliste andmete kogumiseks merebioloogia valdkonnas.

Näide: kvalifikatsiooni omandanu suudab juhendamisel koguda empiirilisi andmeid käimasolevate merebioloogia valdkonna uuringute toetamiseks.

Märkus: hoolikalt valitud tegusõnad („valida ja rakendada“, „koguda“), sihitised („uurimismeetodeid“, „empiirilisi tõendeid“) ja kasutades täpsustavat sõna „iseseisvalt“ ning konteksti lisav teave („tõendite kogumiseks“ või „merebioloogia valdkonna uuringute toetamiseks“), aitavad esile tuua läbitud õppe keerukuse.

Teave konteksti kohta: konkreetsete õpiväljundite loetelu koostamisel aitab kontekstiteave saavutatud õpiväljundeid veelgi täpsustada. Lisaks tegusõnadele ja sihitistele aitab konteksti käsitlev lisateave esitada täiendavaid üksikasju, näiteks olukordade, meetodite ja tingimuste kohta – ainult tegusõnadest või sihitistest

⁽¹¹⁾ Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku kolm õppevaldkonda on 1) teadmised: teoreetilised ja/või faktilised; 2) oskused: kognitiivsed (hõlmavad loogilise, intuitiivse ja loova mõtlemise kasutamist) ja praktilised (hõlmavad käelist osavust ning meetodite, materjalide, tööriistade ja instrumentide kasutamist); 3) vastutus ja iseseisev tegutsemine: õppija võime rakendada teadmisi ja oskusi iseseisvalt ja vastutustundlikult. Sellele viidatakse ka kui Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku vertikaalsele mõõtmele.

⁽¹²⁾ Euroopa kvalifikatsiooniraamistikus on kaheksa taset, mida kirjeldatakse õpiväljundite kaudu. Tase tõuseb vastavalt vilumusele, kusjuures 1. tase on madalaim ja 8. tase kõrgeim vilumuse tase. Sellele viidatakse ka kui Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku vertikaalsele mõõtmele.

Õpiväljundite ulatuse ja keerukuse kajastamiseks ei piisa. Õpiväljundite sõnastamise toetamiseks antakse suunistes ka soovitusi õpiväljundeid kajastavate lausete lauseehituse kohta (vt tabel 3). Konteksti käsitlev teave võib aidata ka selgitada kvalifikatsiooni rolli ja asendit tööturul, haridussüsteemis ja ühiskonnas üldiselt. Neid aspekte peaks siiski nimetama juba kvalifikatsiooni üldeesmäärke ja suunitlust tutvustavas seotud tekstis (B1).

Käesolevas illustreerivas tekstikastis, B1 osas ja järgnevas osas esitatud näited osutavad, kuidas käsitleda konteksti õpiväljundeid kajastavates lausetes, mis on esitatud loeteluna.

Suunavad küsimused

Järgnevate küsimuste eesmärk on aidata esile tuua aspekte, mida saab õpiväljundeid kajastavate loetelupunktide sõnastamisel kasutada (B.2). Kõigile küsimustele ei ole vaja otse või mehaaniliselt vastata.

- (a) Mida peab kvalifikatsiooni omandanu teadma ja millisel kompetentsuse tasemel?
 - (i) Üldteadmised?
 - (ii) Tehnilised ja spetsiifilised teadmised?
- (b) Mida peab kvalifikatsiooni omandanu olema võimeline tegema ja millisel kompetentsuse tasemel?
 - (i) Praktilised oskused?
 - (ii) Analüütilised oskused?
 - (iii) Põhi- või kõrgema taseme oskused?
- (c) Milliseid laiemaid, kuid asjakohaseid üldoskusi ja -pädevusi kvalifikatsiooni omandanult oodatakse?
 - (i) Enesejuhtimisoskused ja -pädevused (nt ajajuhtimine, õpioskus)?
 - (ii) Suhtlemisoskused ja -pädevused (suulised ettekanded ja kirjalikud esitlused jms)?
 - (iii) Sotsiaalsed oskused ja pädevused (meeskonnatöö, teiste juhtimine jms)?
 - (iv) Võimalikud muud liiki oskused ja pädevused, mis on kvalifikatsiooni ja selle kasutusala puhul otseselt asjakohased?
- (d) Mida oodatakse kvalifikatsiooni omandanult näiteks iseseisva töötamise ja vastutuse võtmise osas?

Soovitused

- (a) Võtke tähelepanu alla ja tooge esile olulised õpiväljundid, mis kajastavad kvalifikatsiooni üldist suunitlust, sisu ja keerukust.
- (b) Keskmes peaks alati olema kvalifikatsiooni omandanu.

- (c) Hoolikas tegusõnade ja sihitiste valik ja kontekstiteabe esitamine (B.2.3) on kvalifikatsiooni ulatuse (B.2.1) ja keerukuse (B.2.2) käsitlemisel olulised aspektid.
- (d) Ka lauseehitus, st sisu esitamise viis võib mõistmist ja arusaamist toetada. Soovitav on kasutada järgmist struktuuri: alus – tegusõna – sihtis – kontekst ⁽¹³⁾.

Tabel 4. Õpiväljundeid kajastavate loetelupunktide ülesehitus

Alus	Tegusõna	Sihitis	Kontekst
Lisada võib määr- ja omadussõnu, kui seda peetakse asjakohaseks, kuid neid tuleb kasutada ettevaatusega			
Kvalifikatsiooni omandanu...	oskab esitada	kirjalikult riskianalüüsi tulemused,	nii et teistel on võimalik protsessi jälgida ja tulemusi korrata.
Ta...	oskab eristada	keskkonnamõju,	mida avaldavad jahutussüsteemides kasutatavad jahutusgaasid.
Kvalifikatsiooni omandanu...	oskab koordineerida	tegevpersonali tegevust	piiratud keerukusega ehitusobjektidel.
Ta...	oskab teha	kõrgel tasemel finantsprognoose,	kasutades äriplaneerimisvahendeid, ning toetada finants- ja äriplaneerimist.

Allikas: Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja Europassi kvalifikatsioonide õpiväljundite lühikirjelduste projektirühm ning kohandus väljaandest Cedefop, *Defining, writing and applying learning outcomes: a European handbook – second edition*, Luxembourg, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022.

- (e) Valige igasse lausesse hoolikalt tegusõnad ja sihitised ja jälgige, et need toetaksid nii õppe ulatuse (B.2.1) kui ka keerukuse (B.2.2) ja konteksti (B.2.3) mõistmist. Vt II lisa.

Näited selliste tegusõnade kohta, mis annavad vihjeid läbitud õppe ulatuse (B.2.1) kohta:

- (i) tegusõna „paigaldada“ võib viidata praktiliste oskuste omandamisele, samal ajal kui tegusõna „uurida“ võib viidata analüütilistele oskustele;
- (ii) pange tähele, et praktilised ja analüütilised oskused võivad olla sama keerukusastmega ning sel juhul aitavad tegusõnad mõista õppe ulatust ja sisu. Mõlemat tüüpi oskusi väljendavad tegusõnad võivad kirjeldada sama kvalifikatsiooni.

⁽¹³⁾ Kuigi tabelis 4 esitatud kategooria „kontekst“ ei ole grammatiline kategooria (nagu tegu- või nimisõnad), käsitletakse konteksti suunistes ja Cedefopi õpiväljundite käsiraamatus lausestruktuuri osana, et tagada kontekstiteabe kajastamine.

Näited erinevate sihitiste kohta, mis annavad vihjeid läbitud õppe ulatuse (B.2.1) kohta:

- (i) „Ta oskab võrrelda poliitikaalgatusi...” erineb lausest „Ta oskab võrrelda eelarvetulusid...” ja lausest „Ta oskab võrrelda ehitustehnoloogiaid...”;
- (ii) pange tähele, et need õpiväljundid võivad olla sama keerukusega.

Näited selliste verbide kohta, mis annavad vihjeid läbitud õppe keerukuse (B.2.2) kohta:

- (i) sellised verbid nagu „hinnata ja parandada“, „suunata“, „analüüsida ja optimeerida“ võivad näidata suuremat keerukust kui „aidata“, „korrata“, „täita“, „kontrollida“.

Näited samadest tegusõnadest erinevate sihitistega, mis mõjutavad arusaamist läbitud õppe keerukusest (B.2.2); need osutavad, kui oluline on lause sihitist ja õppe objekti hoolikalt valida:

- (i) „Ta oskab analüüsida klientide tagasisidet, mis on kogutud struktureeritud ja eelnevalt koostatud veebiküsitluste abil“ erineb lausest „Ta oskab analüüsida geenijärjestusi, et ravi kohandada“; „Ta oskab koostada lihtsaid kokkuvõtteid“ erineb lausest „Ta oskab koostada põhjalikku uuringuettepanekut“.

Näited verbidest, mis annavad vihjeid konteksti (B.2.3) kohta õpitu rakendamisel, ja/või selle kohta, mida kvalifikatsiooni omandanu saab sellega teha:

- (i) selliste tegusõnade nagu „kokku panna“, „konstrueerida“, „ehitada“ kasutamine võib viidata, et kvalifikatsioon valmistab eeskätt ette praktilistele oskustele tuginevateks töökohtadeks;
- (ii) selliste tegusõnade nagu „analüüsida“, „kirjeldada“, „kavandada“ kasutamine võib viidata, et kvalifikatsioon valmistab ette peamiselt (või ka) analüütilistele oskustele tuginevateks töökohtadeks või edasiõppimiseks.

Näited sihitistest, mis annavad vihjeid konteksti kohta õpitu rakendamisel, ja selle kohta, mida kvalifikatsiooni omandanu saab sellega teha:

- (i) ta oskab „analüüsida kohtuasju...” viitab õpiväljundite asjakohasusele õiguskeskkonnas;
 - (ii) ta oskab „teha laborikatseid...” viitab õpiväljundite asjakohasusele laborikeskkonnas.
- (f) Lisage teave konteksti kohta (nt tingimused, olukorrad, meetodid, eesmärk), et parandada arusaamist õppe ulatusest (B.2.1) ja keerukusest (B.2.2) ning sellest, kus saab saavutatud õpiväljundeid rakendada. Näited:

- (i) „Ta oskab analüüsida kohtuasju, et hinnata õiguslikke tagajärgi ja anda klientidele teadlikke soovitusi“;
 - (ii) „Ta oskab analüüsida kohtuasju ja uurida õigusteooriaid, et panustada teadusartiklite avaldamisse“;
 - (iii) „Ta oskab teha laborikatseid, et demonstreerida noorema vanuserühma õpilastele peamisi keemilisi reaktsioone ja põhimõtteid“;
 - (iv) „Ta oskab teha laborikatseid, et hinnata ravimite toimet“;
 - (v) „Ta oskab iseseisva keelekasutajana suhelda inglise keeles turismiinfo ja hotellimajutuse valdkonnas“;
 - (vi) „Ta oskab kasutada arvutisüsteeme ja tarkvara lihtsate graafiliste kahe- või kolmemõõtmeliste esitluste tegemiseks“;
 - (vii) „Ta oskab tugevdada ehituskonstruksioone ja selle osi vastavalt riigis kehtestatud katmise, ankurdamise ja jätkamise nõuetele“.
- (g) Kui kasutate täpsustavaid sõnu (määr- ja omadussõnad), siis jälgige, et need suurendaksid täpsust, ja vältige ebamääraseid/üldiseid omadussõnu. Vt IV lisa. Näited omadussõnadest, mis võivad selgitada õppe keerukust:
- (i) kvalifikatsiooni omandanu oskab „arendada lihtsaid arvutiprogramme andmete töötlemiseks ja visualiseerimiseks“;
 - (ii) kvalifikatsiooni omandanu oskab „iseseisvalt kindlaks määrata materjalid ja vahendid veekindlate katuste rajamiseks“;
 - (iii) kvalifikatsiooni omandanu oskab „juhendamisel teha rutiinseid toiminguid, sealhulgas kirurgilisi toiminguid“.
- (h) Esitage teadmised ja oskused, sealhulgas asjakohasel juhul valdkonnaülesed oskused, omavahel seotult ja integreeritult:
- (i) vältige teadmiste ja oskuste eristamist eraldi loeteludeks või ulatuse ja keerukuse elementide eraldi loetlemist;
 - (ii) mõelge, kas teadmisi ja oskusi saab esitada koos või saab nende seost eeldada / mõista anda. Näited:
 - ta oskab „ehitada elektripaigaldist vastavalt kehtivatele tervise- ja ohutusnõuetele“;
 - ta oskab „koostada ja rakendada algoritme finantsturu suundumuste analüüsimiseks“;
 - ta oskab „teha iluhooldusi ning juhendada kliente ise nahahooldust tegema ja tooteid kasutama“.
- (i) Mõelge kvalifikatsiooni eesmärkide ja suunitluse üle, et leida tasakaal, näiteks põhiteadmiste (nt matemaatika, loodusteaduste, keelte algteadmised), süvateadmiste, erialaste ja tehniliste oskuste (nt seoses ülesande või funktsiooniga) ning ülekantavate valdkonnaülesete oskuste ja pädevuste (nt probleemide lahendamine, õpioskus ja suhtlemine) vahel. Kirjelduste

sõnastus aitab aru saada, kas omandatud teadmised, oskused ja pädevused on asjakohased näiteks ainult konkreetsetes ametis või sektoris, valdkondade vahel või ühiskonnas laiemalt ülekantavad või on need vajalikud eelkõige edasiõppimiseks. Näited:

- (i) ta oskab „nimetada geomeetrilisi kujundeid...“;
 - (ii) ta oskab „mõõta ja analüüsida elektrijaamade ja -seadmete füüsikalisi parameetreid, et tuvastada vigu ja võtta meetmeid“;
 - (iii) ta oskab „suhelda professionaalselt kolleegide, klientide ja külastajatega, nii näost-näku, telefonitsi kui ka kirjalikult ...“;
 - (iv) ta oskab „integreerida inseneriökonomika põhialuseid ja keskkonnakaitsekaalutlusi ehituskonstruksioonide planeerimiseks“;
 - (v) ta oskab „määrata iseseisvalt kindlaks põhiparameetrite väärtused töötlemiseks ja survevalu kasutamiseks“;
 - (vi) ta oskab „valida, ette valmistada ja kasutada erinevaid lõikelilli, lõikerohelist ja potitaimi lilleseadete ja kaunistuste valmistamiseks“;
 - (vii) ta oskab „välja töötada, koostada ja hinnata kohalikku demokraatiat ja valitsemist edendavaid piirkondlikke projekte“;
 - (viii) ta oskab „korraldada laste vajadustele kohandatud haaravaid kunstitegevusi, sealhulgas haiglateskkonnas“.
- (j) Märkige, kui suurt vastutust ja iseseisvuse taset kvalifikatsiooni omandanult oodatakse tema enda töös või teiste juhendamisel. Näited:
- (i) ta oskab „iseseisvalt kavandada, koordineerida ja juhtida haridusprotsesse ja -projekte üksi või koostöös kolleegide ja meeskondadega“;
 - (ii) ta oskab „anda töölistele ja alltöövõtjatele tehnilisi juhiseid, kontrollides ehitustööde kvaliteeti ja eeskirjadele vastavust“;
 - (iii) ta oskab „kavandada ja jälgida töö- ja äriprotsessi...“;
 - (iv) ta oskab „abistada projektijuhti tegevuse läbiviimisel...“;
 - (v) ta oskab „iseseisvalt välja töötada ehituskonstruksioonide teostusplaane ja vajadusel neid ehituse käigus kohandada“;
 - (vi) ta oskab „iseseisvalt kindlaks määrata ehitusdetailide mõõtmed, kuid mitte neid tervikuks (hooneks) ühendada, mistõttu ta ei ole veel võimeline planeerima terveid hooneid“;
 - (vii) ta oskab „iseseisvalt ja loovalt täita konkreetseid lihtsaid ülesandeid tsiviilehituse valdkonnas ja täita keerulisemaid ülesandeid rühmas“.
- (k) Valige tegevusverbid hoolikalt, vältides ebamääraseid verbe. Vt II lisa.
- (l) Kasutage pigem isikulist, mitte umbisikulist tegumoodi ja moodustage laused vastavalt verbile. Näited:
- (i) vältige: „Osatakse hinnata patsiendi lihaste seisundit...“;

- (ii) kasutage: „Kvalifikatsiooni omandanu oskab hinnata patsiendi lihaste seisundit, et pakkuda individuaalset ravi valu leevendamiseks ja liikuvuse parandamiseks“.
- (m) Vältige tegusõnade mine-vormide kasutamist:
 - (i) vältige: „Koostöö tegemine mudeli kavandamisel ja loomisel...“;
 - (ii) kasutage: „Ta teeb koostööd ... kavandamisel“;
 - (iii) vältige: „Ta on pädev eri tüüpi hoonete puitkonstruktsioonide ehitamisel, paigaldamisel, hooldamisel ja taastamisel“;
 - (iv) kasutage: „Ta oskab ehitada, paigaldada, hooldada ja taastada puitkonstruktsioone...“.
- (n) Vältige kordusi ja keerulisi lausekonstruktsioone.
- (o) Väljendage õppe sügavust ja keerukust kooskõlas Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku / riikliku kvalifikatsiooniraamistiku kirjeldustega, kuid määratlege kindlasti konkreetseid ja üksikasjalikud õpiväljundid, mis sobivad konkreetse kvalifikatsiooniga ⁽¹⁴⁾.

Täiendavad kaalutlused ja näpunäited

- (a) Iga lause võib sisaldada rohkem kui ühte tegusõna, kuid need peaksid eelistatavalt viitama samale sihitisele/nimisõnale ja kirjeldama loogilist järgnevust suurema keerukuse suunas (vastasel juhul suurendab see mitmeti mõistetavust). Vt II lisa.
 - (i) Näide sellise tegusõnade kombinatsiooni kohta, mis võib näidata kasvavat keerukust:
 - ta oskab „kavandada ja koordineerida logistikat ja ehitusobjekti rajatise, sealhulgas töö- ja kaitsetellingute paigaldust, ning teha nende järelevalvet“.
 - (ii) Vältige: ta oskab „kavandada uute konstruktsioonide raketist, sarrust ja valamist ning ehitusmaterjalide korrashoidu ja hinnata tööde kulusid, ajakulu ja keskkonnamõju“.
 - (iii) Kasutage: kvalifikatsiooni omandanu on võimeline kavandama uute konstruktsioonide raketist, sarrust ja valamist ning ehitusmaterjale korras hoidma.
 - (iv) Ta oskab hinnata tööde maksumust, ajakulu ja keskkonnamõjusid.

⁽¹⁴⁾ Riiklike kvalifikatsiooniraamistike kirjeldused jäävad tavaliselt üldisele tasemele, sest need hõlmavad suurt hulka kvalifikatsioone. Õpiväljundid üksikute kvalifikatsioonide kirjeldamiseks peavad olema detailsemad ja konkreetsemad, säilitades samas sidususe riikliku kvalifikatsiooniraamistiku / Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku tasemekirjeldustega.

- (b) Kuigi Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule / riiklikule kvalifikatsiooniraamistikule vastav tase näitab kvalifikatsiooni üldist või keskmist taset (selle „raskuskeset“), võttes arvesse kõiki selle elemente tervikuna, võivad üksikud õpiväljundid olla selle keskmise tasemega võrreldes suurema või väiksema keerukusega. Mõningane varieeruvus on ootuspärane, kuid see ei tohiks olla liiga suur, et vältida küsimusi kvalifikatsiooni üldise sidususe kohta.
- (c) Oluline on eristada otseselt ja üheselt jälgitavaid oskusi (nt müürsepa võime laduda müüri) ning neid, mida on keerulisem jälgida (nt müürsepa võime planeerida tööd ja teha koostööd teiste ehitusala spetsialistidega). Ka raskesti vaadeldavad oskused on olulised ning neid tuleb süstemaatiliselt käsitleda ja tuvastada.
- (d) Vaadeldavatele ja mõõdetavatele tegevustele osutavad tegusõnad aitavad vähendada kirjelduste ebamäärasust.
- (e) Nende õpiväljundite kirjeldamisel, mida ei saa otseselt ja hõlpsalt vaadelda või mõõta, tuleb hoolikalt valida sihtis ja kirjeldada kontekst.
- (f) Võttes arvesse käesolevates suunistes soovitatud kirjelduse pikkuse piiranguid, saavad sidusrühmad otsustada, kas ja kuidas eristada kohustuslikke ja täiendavaid (valikulisi) õpiväljundeid.

Lühendid

Cedefop	Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus
ELM	Euroopa õppemudel
EQF	Euroopa kvalifikatsiooniraamistik
ETF	Euroopa Koolitusfond
NQF	riiklik kvalifikatsiooniraamistik
QDR	kvalifikatsiooniandmete register
VET	kutseharidus ja -koolitus

Lisad

I lisa. Lühikeste õpiväljundipõhiste kvalifikatsioonikirjelduste näited

Allpool esitatud näidislühikirjelduste eesmärk on näitlikustada suuniste praktilist kohaldamist ja selgitada, kuidas suuniseid saab rakendada. Näited põhinevad tegelikel riiklikel kirjeldustel, mis on suuniseid kasutades projektirühmas välja töötatud. Projektirühma liikmed on neid ühiselt kohandanud ja parandanud, et need suuniste soovitustega suuremasse kooskõlla viia.

Kvalifikatsioon: kliiniline psühholoog

Kliiniline psühholoog (EQF/NQF 7) arendab ja rakendab teadusliku kliinilise psühholoogia teooriaid, meetodeid ja võtteid terviseedenduses, sõeluuringute tegemisel, psühholoogilises diagnostikas ja terviseprobleemide hindamisel, samuti ennetuses ning ravi- või abivajadusega isikute juhendamisel ja ravimisel. Oma tegevusega toetab ta tervishoiuteenuse kasutajaid algusest peale, töötades nii nende arengu nimel kui ka optimeerides nende funktsionaalset iseseisvust ja heaolu. Psühholoogi kutsealal tegutsemine eeldab vaimse tervisega seotud kutsealade seaduses määratletud kliinilise psühholoogi tegevusluba.

Kliiniline psühholoog on võimeline:

- (a) koostama psühholoogilise hinnangu;
- (b) rakendama sekkumisi, et leevendada kannatusi ning edendada üksikisikute, rühmade ja organisatsioonide tervist ja heaolu;
- (c) koostama uuringuid ja tegema järeldusi, mis suurendavad erialaseid teadmisi, ja/või hindama mitmesuguste erialaste tegevuste tõhusust;
- (d) integreerima teadusuuringuid ja kliinilisi eksperditeadmisi koostöös teenuse kasutajatega ja vastavalt konkreetsele kontekstile;
- (e) rakendama teaduslikke teadmisi ja meetodeid;
- (f) tegutsema eetikakoodeksi kohaselt;
- (g) arendama ja hoidma professionaalset töösuhet teenuse kasutajaga;
- (h) praktiseerima kutsealal professionaalselt ja ühiskondlikult vastutustundlikult;
- (i) arendama ja hoidma oma eksperditeadmiste taset;
- (j) reflekteerima, ennast hindama ja enda eest hoolitsema;
- (k) suhtlema mitmesuguste erialade spetsialistidega.

Kvalifikatsioon: infotehnoloogiaassistent

Kvalifikatsiooni omandanu (EQF/NQF 4) on võimeline tagama IT-süsteemide tõrgeteta toimimise. Ta oskab neid arendada, kohandada ja/või hooldada ning pakkuda kasutajatuge. Tal on praktilised teadmised informaatikast, elektrotehnikast ja tootmistehnikast.

Ta töötab iseseisvalt ja/või meeskonnaliikmena info- ja kommunikatsioonitehnoloogia tooteid ja teenuseid arendavates ja pakkuvates ettevõtetes või avaliku sektori asutustes.

Kvalifikatsioon omandatakse koolipõhise kutsehariduse esmaõppes. Soovi korral saab omandada kõrgkooli astumiseks vajaliku kvalifikatsiooni.

Kvalifikatsiooni omandanu oskab:

- (a) analüüsida, hinnata ja optimeerida tegevusprotsesse, töövooge ja raamtingimusi seoses IT-süsteemide kasutamisega;
- (b) kujundada tööprotsesse, kasutades tehnilisi ja korralduslikke abivahendeid;
- (c) töötada välja ja kohandada rakendustarkvara tegevusprotsesside jaoks;
- (d) analüüsida, kavandada, ehitada, võtta kasutusele ja ühendada võrku IT-süsteeme;
- (e) analüüsida, ehitada, ühendada IT-süsteeme, programmeerida ja võtta kasutusele automaatikasüsteeme;
- (f) kavandada, luua ja hooldada andmebaase, kasutades asjakohaseid programmeerimiskeeli ja tarkvaraarenduse vahendeid;
- (g) tagada IT-süsteemide energiavarustuse ja optimeerida energiatarbimist;
- (h) järgida tööstusstandardeid, õigusnorme ja eeskirju ning kasutada tehnilisi reegleid ja eeskirju;
- (i) järgida andmete turvalisust, andmekaitset ja autoriõigusi;
- (j) kujundada vastutustundlikult oma töökeskkonda ja -protsesse ning neid analüüsida;
- (k) kohaldada standardeid ja suuniseid, et tagada protsessi ja toote kvaliteet;
- (l) teha koostööd ja suhelda meeskondades;
- (m) analüüsida klientide vajadusi ja nõustada kliente ka inglise keeles;
- (n) hankida, koostada ja esitada tegevusega seotud teavet ja dokumente inglise keeles.

Kvalifikatsioon: betoonitööd

Betoonitööde kvalifikatsiooni (EQF/NQF 4) omandanu oskab kavandada uute hoone- ja ehituskonstruktsioonide raketist, sarrust ja valamist ning hooldada olemasolevaid hooneid. Ta võib osaleda elamute, ärihoonete, haiglate, koolide ja tammide ehitamisel. Kvalifikatsioon omandatakse nelja-aastases õppes praktikaettevõttes ja kutsekoolis. Pädevust saab veelgi laiendada kõrgema taseme kutseõppes EQF 5 tasemel.

Kvalifikatsiooni omandanu on võimeline:

- (a) töötama iseseisvalt ehitusteabe mudelite, jooniste, kirjelduste ja valmislahenduste järgi;
- (b) hindama tööde kulusid, ajakulu ja keskkonnamõju;
- (c) valmistama konstruktsioonide ja hooneosade raketisi, kasutades traditsioonilisi raketisi ja raketissüsteeme;
- (d) tugevdama konstruktsioone ja hooneosi vastavalt katmis-, ankurdamis- ja jätkamiskirjeldusele;
- (e) andma aru tööprotsesside kohta, mille puhul kasutatakse valmislahendusi ja traditsioonilisi meetodeid;
- (f) valamata erinevaid konstruktsioonielemente ja põrandaid ning hindama erinevate valusurve tagajärgi;
- (g) sorteerima ja käitlema jäätmeid kehtivate eeskirjade kohaselt, materjale taaskasutama ja hindama ebaõige käitlemise tagajärgi;
- (h) arvestama ja kasutama kvaliteedi tagamise süsteeme, tegema tööd kehtivate tervishoiu-, keskkonna- ja ohutusnõuete kohaselt ning hindama nõuete täitmata jätmise tagajärgi;
- (i) hindama riske kehtivate eeskirjade kohaselt ja tegema tööohutuse analüüsi;
- (j) töötama vastavalt eeskirjadele ja kokkulepetele, mis reguleerivad kutseala töötingimusi, ning selgitama tööandja ja töötaja kohustusi ja õigusi;
- (k) analüüsima võrdsele ja kaasavale kutsealale esitatavaid nõudmisi ja ootusi.

II lisa. Tegevusverbid

Ebamääraseid ja täpsed verbid: Cedefopi õpiväljundite käsiraamat (¹⁵)

Ebamääraseid		Täpsed	
Teadma	Tähtsust mõistma	Vahet tegema	Kirjutama
Aru saama	Tutvuma	Eristama	Ette lugema
Nautima	Uskuma	Kokku panema	Konstrueerima
Otsustama	Teadlik olema	Kohandama	Vastandama
Väärtustama	Mõistma	Kindlaks tegema	Võrdlema
		Lahendama	Loetlema

Tegevusverbid on võetud riiklikest kvalifikatsioonidest ja muudest materjalidest, mis on esitatud ja mida on analüüsitud Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja Europassi õpiväljundite lühikirjelduste projektirühma raames (¹⁶)

Laiad/üldised tegevusverbid					
kasutama	teostama	lõpetama	määratlema	võtma	rahuldama
töötama	seadma	arvama	lubama	tegutsema	ette võtma
ellu viima	hoidma	märkima	tooma	tegema	tegelema
valmistama	jätkama	panema	otsustama	arvesse võtma	
andma	täitma	tegutsema	valdama	näitama	

Täpsed tegevusverbid					
rakendama	heaks kiitma	konstrueerima	algatama	vormima	korrigeerima
kontrollima	juhtima	lahendama	korraldama	täitmist tagama	prognoosima
kindlaks tegema	konfigureerima	kõrvaldama	omandama	serveerima	õppima
ette valmistama	kohandama	nõustama	ennast hindama	arvutama	pakendama
demonstreerima	optimeerima	järeldama	reprodutseerima	asendama	kätte toimetama
arendama	koguma	leidma	juhendama	kokkuvõtet tegema	vaatlema
analüüsima	uuesti üles ehitama	algatama	demonteerima	kehtestama	käsitsema

(¹⁵) Cedefop, *Defining, writing and applying learning outcomes: a European handbook – second edition*, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022.

(¹⁶) Loetelud sisaldavad näiteid riiklike kvalifikatsiooniraamistike tasemekirjeldustes kasutatavate verbide kohta ja tegevusverbide loetelu, mis on esitatud osana [Norra riiklike õppekavade koostamise suunistest](#), mille haridus- ja teadusministeerium ja Saami parlament kiitsid heaks 26. juunil 2018 ning mis vaadati läbi 10. oktoobril 2018 Oslos.

Täpsed tegevusverbid					
tootma	järgima	loendama	kaasas käima	toetama	katsetama
suhtlema	järelevalvet tegema	jaotama	täide viima	sekkuma	remontima
osalema	valmistama	suunama	reageerima	lahti võtma	aru andma
töötleva	kohtuma	kordama	heastama	koostööd tegema	müüma
kavandama	saama	juhendama	ette nägema	tagastama	järele vaatama
ellu viima	ära tundma	eksponeerim a	monteerima	kindlust andma	läbi viima
paigaldama	sõnastama	programmeer ima	kasutama	edastama	standardima
austama	lõpetama	selgitama	piirama	viimistlema	struktureerima
integreerima	ajakohastam a	koostama	varjatult jälgima	põhjendam a	sisestama
hooldama	dokumenteeri ma	edendama	assisteerima	läbi rääkima	täitma
kirjeldama	levitama	kajastama	täiustama	visualiseeri ma	hindama
seirama	möödta	hindama	projekteerim a	võrdlema	üles seadma
juhtima	lugema	ette panema	koostama	otsustama	ühendama
valima	kokku panema	koos töötama	kalibreerima	delegeerim a	visandama
esitama	nõu andma	vastama	väljavõtet tegema	järelmeetm eid võtma	täiustama
järgima	ehitama	kohandama	kirjutama	kontrollima	jagama
esitama	säilitama	selgeks saama	rehabiliteeri ma	avastama	kombineerima
tagatama	koordineerim a	teavitama	järele vaatama	müüma	täpsustama
ennetama	kasutusele võtma	lahendama	hankima	lammutam a	vahetama
loomama	hindama	uurima	haldama	sünteesim a	märkima
töötleva	korraldama	joonistama	sünteesima	muutma	kontrollima
asetama	valima	vastu võtma	osalema	renoveerim a	konsolideerima
esitama	hõlmama	ette võtma	tõlgendama	eraldama	tarnima
inventuuri tegema	valideerima	heaks kiitma	seotud olema	ümber kujundama	täide viima
kaasama	mobiliseerim a	ümber korraldama	kaitsma	otsustama	kontseptualisee rima
juhtima	otsima	juhendama	tutvustama	saavutama	kritiseerima
järele vaatama	läbi vaatama	käitama	uurima	diagnoosi ma	taastama
eksperimentee rima	valideerima				

Näited sama sihitisega tegevusverbide kombinatsioonide kohta, mis võivad näidata kasvavat keerukust	
Kavandama ja rakendama	Säilitama ja hooldama
Rakendama ja dokumenteerima	Haldama ja töötama
Kindlust andma ja dokumenteerima	Kindlaks tegema ja algatama
Installeerima ja konfigureerima	Kindlaks tegema ja ennetama
Paigaldama ja kontrollima	Kindlaks tegema ja seirama
Kokku panema ja paigaldama	Kindlaks tegema ja ette panema
Korraldama ja kontrollima	Pakendama ja kätte toimetama
Ehitama ja kontrollima	Kokku panema ja sisestama
Kontrollima ja järgima	Ette valmistama, kindlaks tegema ja selgitama
Kavandama ja korraldama	Kavandama, ette valmistama ja rakendama
Kavandama ja visandama	Koordineerima, ette valmistama ja järele vaatama
Kavandama ja ellu viima	Seirama, kavandama ja aru andma
Mõõtma ja analüüsima	Välja töötama, looma ja toetama
Analüüsima ja juhtima	Välja töötama, koostama ja hindama
Analüüsima ja võrdlema	Rakendama, integreerima ja kontrollima
Tõlgendama ja kohaldama	Analüüsima, heastama ja säilitama
Teavitama ja nõustama	Järele vaatama, analüüsima ja hindama
Nõustama ja juhendama	Demonstreerima, integreerima ja kohaldama
Koostööd tegema ja suhtlema	Kindlaks tegema, valima, analüüsima
Teavet vahetama ja läbi rääkima	Analüüsima, hindama ja täiustama
Koostama ja sõlmima	Juhtima, järelevalvet tegema ja reageerima
Ette valmistama ja koostama	Koordineerima, suunama ja kohandama
Ette võtma ja korraldama	Ehitama, paigaldama, ümber ehitama, hooldama ja taastama
Tootma ja esitlema	Monteerima, kokku panema, lahti võtma ja demonteerima
Välja töötama ja kohandama	

III lisa. Täpsustavad sõnad (omadus- ja määrsõnad)

Näited täpsustavate sõnade kohta, mis on võetud riikide riiklike kvalifikatsiooniraamistike tasemekirjeldustest, mis on sidustatud Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga ⁽¹⁷⁾

Näited laiade/üldiste täpsustavate sõnade kohta		
Teatav	Võtmetähtsusega	Asjassepuutuv/asjassepuutuvalt
Asjakohane	Konkreetne/konkreetselt	Sobiv/sobivalt
Väga	Avar/avaralt	Edukas/edukalt
Mitmesugused	Nõuetekohane/nõuetekohaselt	Tavaline/tavaliselt
Hea	Tulemuslik/tulemuslikult	Oluline/oluliselt
Nõutav	Lai/laialt	

Näited selliste täpsustavate sõnade (määr- ja asesõnad) kohta, mis võivad toetada keerukuse näitamist		
Põhiline	Arenenud	Täielik/täielikult
Tuttav	Kesktaasel	Keeruline/keerukas
Lihtne	Iseseisev/iseseisvalt	Uuenduslik/uuendusmeelne/uuenduslikult
Korduv	Loov/loovalt	Juhtiv/juhtimisalane
Struktureeritud	Sõltumatu/sõltumatult	Originaalne/originaalselt
Kindlaksmääratud	Spetsialiseeritud/eri-	Oluline
Rutiinne	Uus/uudne	Vastutustundlik/vastutustundlikult
Algtasemel	Kriitiline/kriitiliselt	Strateegiline/strateegiliselt
Määratud	Põhjalik	Ettenägematu/ettenägemata
Integreeritud	Mitterutiinne	Kontseptuaalne/kontseptuaalselt
Mittespetsialiseeritud	Ettearvatu	Ettearvatu/ettearvatavalt
Piiratud	Süvendatult	Osaliselt/osaline/osalt
Iga päev / igapäevane / päevast päeva	Eelnevalt määratletud / eelnevalt kindlaksmääratud	Kõrgelt arenenud

⁽¹⁷⁾ Inglise keeles avaldatud riiklike kvalifikatsiooniraamistike tasemekirjeldused võib leida väljaandest Cedefop, *Analysis and overview of NQF level descriptors in European countries*, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2018. Nende riikide puhul, kes on esitanud pärast 2016. aastat ajakohastatud sidumisaruanded, kasutati ajakohastatud sidumisaruannet.

IV lisa. Euroopa kvalifikatsiooniraamistik: tasemekirjeldused ⁽¹⁸⁾

	Teadmised	Oskused	Vastutus ja iseseisev tegutsemine	
	Euroopa kvalifikatsiooniraamistik us eristatakse teoreetilisi ja faktiteadmisi.	Euroopa kvalifikatsiooniraamistik us eristatakse kognitiivseid oskusi (mis hõlmavad loogilise, intuiitiivse ja loova mõtlemise kasutamist) ja praktilisi oskusi (mis hõlmavad käeliste oskuste ning meetodite, materjalide, tööriistade ja vahendite kasutamist).	Euroopa kvalifikatsiooniraamistik us kirjeldatakse vastutust ja iseseisvat tegutsemist kui õppija võimet rakendada teadmisi ja oskusi iseseisvalt ja vastutustundlikult.	
1. tas e	Üldteadmised	Põhioskused lihtsamate (töö)ülesannete täitmiseks	Töötab või õpib otsesel juhendamisel piiritletud olukorras	1. tas e
2. tas e	Põhilised faktiteadmised töö- või õppevaldkonnas	Põhilised kognitiivsed ja praktilised oskused, mis on vajalikud asjakohase teabe kasutamiseks, et täita (töö)ülesandeid ning lahendada tavalisi probleeme, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid	Töötab või õpib juhendamisel, kuid mõningase iseseisvusega	2. tas e
3. tas e	Teadmised töö- või õppevaldkonna faktide, põhimõtete, protsesside ja üldmõistete kohta	Kognitiivsed ja praktilised oskused, mis on vajalikud (töö)ülesannete täitmiseks ja probleemide lahendamiseks, valides ja rakendades põhimeetodeid, töövahendeid, materjale ja teavet	Vastutab töö- või õppeülesannete täitmise eest; kohandab probleemide lahendamisel enda käitumist vastavalt olukorrale	3. tas e
4. tas e	Laiaulatuslikud fakti- ja teoreetilised teadmised töö- või õppevaldkonnas	Kognitiivsed ja praktilised oskused, mis on vajalikud konkreetsetele	Korraldab oma tegevust vastavalt töö- või õppimise kontekstis antud juhtnõuadele	4. tas e

⁽¹⁸⁾ Kõik kaheksa taset on määratletud teatavate kirjeldustega, mis märgivad mis tahes kvalifikatsioonisüsteemi kvalifikatsioonitasemetele vastavaid õpiväljundeid. „Õpiväljundid“ on selle kirjeldus, mida õppija teab, millest ta aru saab ja mida ta on võimeline tegema pärast õppeprotsessi lõppu, ning see on määratletud teadmiste, oskuste ning vastutuse ja iseseisva tegutsemisena. Allikas: 2017. aasta soovitus Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku kohta.

	Teadmised	Oskused	Vastutus ja iseseisev tegutsemine	
		probleemidele lahenduse leidmiseks töö- või õppevaldkonnas	olukordades, mida saab tavaliselt ette näha, kuid mis võivad muutuda; juhendab teiste töötajate tavatööd, võttes mõningase vastutuse töö või õppetöö hindamise ja edendamise eest	
5. taseme	Põhjalikud, spetsialiseeritud, fakti- ja teoreetilised teadmised töö- või õppevaldkonnas ning teadlikkus oma teadmiste piiridest	lgakülgssed kognitiivsed ja praktilised oskused, mis on vajalikud abstraktsetele küsimustele loovate lahenduste leidmiseks	Juhib ja juhendab töö- ja õppetegevust, kus võivad tekkida ettearvamatud muutused; kontrollib ja arendab enda ja teiste tegevust	5. taseme
6. taseme	Töö- või õppevaldkonna süvateadmised, sealhulgas kriitiline arusaam teooriatest ja põhimõtetest	Meisterlikkust ja novaatorlikkust demonstreerivad arenenud oskused konkreetsete töö- või õppevaldkonna keeruliste ja ettearvamatute probleemide lahendamiseks	Juhatab keerulisi tehnilisi või kutsealaseid tegevusi või projekte, võtab vastutuse otsuste langetamise eest ettearvamatutes töö- või õppeolukordades; vastutab üksikisikute ja rühmade kutsealase arendamise juhtimise eest	6. taseme
7. taseme	Väga spetsialiseeritud, osaliselt töö- või õppevaldkonna teadmiste esirinnas olevad teadmised, millel rajaneb originaalne mõtlemine ja/või uurimistegevus Kriitiline teadlikkus valdkonna ja eri valdkondade vahelistest teadmistega seotud probleemidest	Spetsialiseeritud probleemilahendamise oskused, mis on vajalikud teadus- ja/või innovatsioonitegevuses, et luua uusi teadmisi ja protseduure ning siduda eri valdkondade teadmisi	Juhib ja muudab töö- või õppeolukordi, mis on keerukad, ettearvamatud ja nõuavad uut strateegilist käsitlust; võtab vastutuse kutseteadmistesse ja -tegevusse panuse andmise eest ja/või kontrollib meeskondade strateegilist tegutsemist	7. taseme
8. taseme	Teadmised, mis on töö- või õppevaldkonna ja valdkondadevaheliste teadmiste esirinnas	Eriti arenenud ja spetsialiseeritud oskused ja tehnikad, kaasa arvatud süntees ja hindamine, mis on vajalikud kriitiliste küsimuste lahendamiseks teadus- ja/või innovatsioonitegevuses ning olemasolevate teadmiste või kutseoskuste täiendamiseks ja uuesti määratlemiseks	Oma suurt autoriteeti ja demonstreerib oma novaatorlikkust, iseseisvust, teadus- ja kutsealast meisterlikkust ning pidevat pühendumust uute ideede või protsesside arendamisel töö- või õppeolukordades, sh teadustöö esirinnas	8. taseme

Teadmised	Oskused	Vastutus ja iseseisev tegutsemine
Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistik sisaldab kolme tsükli kirjeldust, mille leppisid kokku kõrghariduse eest vastutavad ministrid Bologna protsessi raames 2005. aasta mais Bergenis toimunud kohtumisel. Iga tsükli kirjelduses esitatakse üldised nõuded kõnealuse tsükli lõpetamiseks vajalike tüüpiliste saavutuste ja võimete kohta. Lühitsükli (mida saab siduda esimese tsükliga või mis on selle osa) kirjeldus, mis töötati välja Bologna protsessi osana kvaliteedi ühisalgatuse raames, vastab Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 5. taseme õpiväljunditele. Esimese tsükli kirjeldus vastab Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 6. taseme õpiväljunditele. Teise tsükli kirjeldus vastab Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 7. taseme õpiväljunditele. Kolmanda tsükli kirjeldus vastab Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 8. taseme õpiväljunditele.		

Allikas: [Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku käsitlev 2017. aasta soovitus – tasemekirjeldused.](#)

V lisa. Täiendavad allikad ja viited

(Veebilehti on vaadatud 10. aprillil 2024)

- Suuniseid tuleks kasutada [Europassi portaalis avaldatavate kvalifikatsioonide](#) lühikirjelduste väljatöötamiseks.
- Kvalifikatsioonide ja õppimisvõimaluste avaldamine Europassis toimub [kvalifikatsioonandmete registri \(QDR\)](#) kaudu.
- QDRis avaldatavate andmete avaldamisel tuleb kasutada [Euroopa õppemudelit](#).
- Cedefopi õpiväljundite kindlaksmääramise, koostamise ja kohaldamise Euroopa käsiraamatu esimene, 2017. aasta ⁽¹⁹⁾ ja [teine, 2022. aasta](#) ⁽²⁰⁾ väljaanne sisaldavad rusikareegleid õpiväljundite kasutamise kohta; 2022. aasta versioon sisaldab ulatuslikku loetelu rahvusvahelistest ja riiklikest allikatest (juhised ja uurimismaterjalid), mis toetavad õpiväljundite kindlaksmääramist, koostamist ja kasutamist erinevates kontekstides (hindamine, õppekavad, kvalifikatsioonid jne).
- [Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku käsitlev 2017. aasta soovitus](#). Nõukogu 22. mai 2017. aasta soovitus, milles käsitletakse elukestva õppe Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitus Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas.
- Cedefopi 2018. aasta väljaanne „[Analysis and overview of NQF level descriptors in European countries](#)“ sisaldab riiklike kvalifikatsiooniraamistike tasemekirjeldusi.
- Euroopa Komisjon, [ESCO \(oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaator\)](#), 2017.
- Ameerika Ühendriikide tööministeerium, [töölase teabe võrgustik O'Net](#).
- [Võtmepädevuste raamistik](#). Nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes. Euroopa Liidu Nõukogu, 2018.
- [Euroopa ettevõtluspädevuse raamistik \(EntreComp\)](#), Euroopa Komisjon ja Teadusuuringute Ühiskeskus, 2016.
- [Euroopa kodanike digipädevuse raamistik \(DigComp 2.2\)](#), Euroopa Komisjon ja Teadusuuringute Ühiskeskus, 2022.

⁽¹⁹⁾ Cedefop, [Defining, writing and applying learning outcomes: a European handbook](#), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2017.

⁽²⁰⁾ Cedefop, [Defining, writing and applying learning outcomes: a European handbook – second edition](#), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022.

- [Demokraatliku kultuuri võrdluspädevuste raamistik \(RFCDC\)](#), Euroopa Nõukogu, 2013.
- [Riiklike kvalifikatsiooniraamistike üleeuroopaline andmekogu](#), Cedefop, 2022.
- Täiendav riigi tasandi teave riiklike kvaliteediraamistike kohta on kättesaadav riiklike kvaliteediraamistike veebisaidil ja andmebaasides. [Lingid veebisaitidele ja andmebaasidele ning riiklike kvalifikatsiooniraamistike koordineerimisasutuste kontaktandmed](#) on kättesaadavad riikide kaupa.

Lühikokkuvõte

Suunistes on esitatud ühised põhimõtted õpiväljundipõhiste lühikirjelduste väljatöötamiseks kõigi kvalifikatsioonide jaoks. Need on olulised kvalifikatsiooniantmebaaside ja -registre jaoks.

Käesolev algatus on osa laiemast Euroopa püüdest suurendada kvalifikatsioonide läbipaistvust kõigis riikides, mis hõlbustab liikuvust ja toetab elukestvat õpet.

Riiklike kvalifikatsiooniraamistike vallas tehtud märkimisväärsed edusammud ning õpiväljundite kasutamine Euroopas on suurendanud kvalifikatsioonidest arusaamist ja nende ülekantavust. Kvalifikatsioonide ja nende õpiväljundite lühikirjelduste struktureerimine parandab järjepidevalt läbipaistvust ja võrreldavust ning hõlbustab nende kättesaadavust ja kasutamist digikeskkondades.

Lühikirjeldused annavad õppijatele, tööandjatele, haridus- või koolitusteenuse osutajatele ja teistele kiire juurdepääsu õpiväljundeid käsitlevale teabele, täiendades riiklike täiskirjeldusi.

Suunistes antakse soovitusi nende kirjelduste vormiliste aspektide (pikkus, vorm) ja sisu (ulatus, keerukus, kontekst) kohta. Need sisaldavad ka praktilisi abivahendeid, näiteks tegevusverbide ja täpsustavate sõnade loetelusid, mis aitavad kvalifikatsioonide õpiväljundeid selgelt kirjeldada.

EUROOPA SUUNISED LÜHIKESTE ÕPI- VÄLJUNDIPÕHISTE KVALIFIKATSIOO- NIKIRJELDUSTE VÄLJATÖÖTAMISEKS JA KOOSTAMISEKS

Suunistes on esitatud ühised põhimõtted õpiväljundipõhiste lühikirjelduste väljatöötamiseks kõigi kvalifikatsioonide jaoks. Need on olulised kvalifikatsiooniandmebaaside ja -registrite jaoks.

Käesolev algatus on osa laiemast Euroopa püüdest suurendada kvalifikatsioonide läbipaistvust kõigis riikides, mis hõlbustab liikuvust ja toetab elukestvat õpet.

Riiklike kvalifikatsiooniraamistike vallas tehtud märkimisväärsed edusammud ning õpiväljundite kasutamine Euroopas on suurendanud kvalifikatsioonidest arusaamist ja nende ülekantavust. Kvalifikatsioonide ja nende õpiväljundite lühikirjelduste struktureerimine parandab järjepidevalt läbipaistvust ja võrreldavust ning hõlbustab nende kättesaadavust ja kasutamist digikeskkondades.

Lühikirjeldused annavad õppijatele, tööandjatele, haridus- või koolitusteenuse osutajatele ja teistele kiire juurdepääsu õpiväljundeid käsitlevale teabele, täiendades riiklikke täiskirjeldusi.

Suunistes antakse soovitusi nende kirjelduste vormiliste aspektide (pikkus, vorm) ja sisu (ulatus, keerukus, kontekst) kohta. Need sisaldavad ka praktilisi abivahendeid, näiteks tegevusverbide ja täpsustavate sõnade loetelusid, mis aitavad kvalifikatsioonide õpiväljundeid selgelt kirjeldada.

CEDEFOP

Euroopa Kutseõppe
Arenduskeskus

Europe 123, Thessaloniki (Pylaia), KREEKA
Postiaadress: Cedefop service post, 570 01 Thermi, KREEKA
Tel. +30 2310490111, Faks +30 2310490020
E-post: info@cedefop.europa.eu

www.cedefop.europa.eu

**Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus**

Õigus | Andmed | Väljaanded